

ALEKSANDRA PASZKIEWICZ

ARLETA SZADZIEWSKA

Uniwersytet Gdański

RAPORTOWANIE ROZWOJU ZRÓWNOWAŻONEGO PRZEDSIĘBIORSTW WEDŁUG WYTYCZNYCH GRI

Wprowadzenie

Obecnie przedsiębiorstwa prowadząc swoją działalność coraz częściej zobligowane są do ponoszenia odpowiedzialności nie tylko za ekonomiczne, ale również za środowiskowe i społeczne konsekwencje swoich działań. Do głównych przyczyn takiego stanu rzeczy należy zaliczyć m. in.:

- rosnącą degradację środowiska przyrodniczego, która wpływa zarówno na powstawanie barier ekologicznych¹ prowadzenia działalności gospodarczej przez człowieka, jak i zagraża jego egzystencji na Ziemi,
- pojawiające się problemy demograficzne i społeczne o zasięgu globalnym, związane ze zwiększającą się liczbą ludności, wzrostem ubóstwa i bezrobocia oraz pogłębianiem się nierówności społecznych,
- wzrost świadomości społeczeństw na temat pojawiających się zagrożeń ekologicznych², które przyczyniają się do obniżania jakości ich życia i hamowania dalszego rozwoju cywilizacyjnego³,

---

¹ Bariery ekologiczne nie tylko utrudniają normalny przebieg procesów produkcji i konsumpcji, ale w skrajnych przypadkach wręcz je uniemożliwiają. Mogą one przybierać postać: wyczerpywania się zasobów podstawowych surowców czy nośników energii, wyczerpywania się zasobów podstawowych komponentów środowiska przyrodniczego oraz zanieczyszczenia poszczególnych komponentów środowiska w stopniu uniemożliwiającym lub znacznie ograniczającym dalsze funkcjonowanie gospodarki. Por.: S. Czaja, A. Becla: *Podstawy procesów gospodarowania*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej im. O. Langego we Wrocławiu, Wrocław 2002, s. 49.

² Zagrożenia ekologiczne pojmowane są powszechnie jako potencjalne zmiany w środowisku fizycznym, biologicznym i społecznym, w sumie niekorzystne i upośledzające jego egzystencję.

- rozwój koncepcji rozwoju zrównoważonego⁴ jako jedynej słusznej drogi dalszego rozwoju społeczno-gospodarczego i przyjęcie jej zasad do realizacji zarówno na szczeblu makro jak i mikroekonomicznym.

Wpływ wymienionych czynników na funkcjonowanie podmiotów gospodarczych powoduje, że ich istnienie i dalszy rozwój na rynku uzależnione są nie tylko od osiągnięcia wysokiej sprawności ekonomicznej, ale również od podejmowania działań, przyczyniających się do ochrony środowiska przyrodniczego i pomnażania dobrobytu społecznego. Oznacza to, że obok realizacji celów ekonomicznych, takich jak: zysk, czy utrzymanie płynności finansowej, istotnego znaczenia w firmach nabiera budowanie ich nowego wizerunku „przedsiębiorstw społecznie odpowiedzialnych”. Jednakże jest to związane z akceptacją przez otoczenie sposobów i efektów prowadzonej w przedsiębiorstwach działalności. Dlatego też podmioty gospodarcze zaczynają publikować raporty zawierające informacje o swoich działaniach w trzech wymiarach: ekonomicznym, środowiskowym i społecznym⁵. W związku z tym celem artykułu jest przedstawienie:

Por.: P. Matczak: *Problemy ekologiczne jako problemy społeczne*, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań, 2000, s. 49.

³ Podkreśla się, że dotychczasowy model rozwoju społeczno-gospodarczego oparty na ciągłym wzroście konsumpcji towarów i usług, paliwach kopalnych, rozwoju motoryzacji, wytwarzaniu masowo wyrobów jednorazowego użytku i kumulacji odpadów, niszczy ekosystemy, od których zależy egzystencja biologiczna ludzi. Dlatego też chcąc uniknąć samozagłady i utrzymać jakość środowiska przyrodniczego konieczna jest zmiana stylu życia ludzi i dostosowanie wzrostu gospodarczego do wydolności środowiska przyrodniczego. Takie możliwości daje przyjęcie koncepcji rozwoju zrównoważonego jako jedynej słusznej drogi dalszego rozwoju społeczno-gospodarczego zarówno przez poszczególne państwa, jak i funkcjonujące na rynku podmioty gospodarcze. Por.: A. Skowroński: *Zrównoważony rozwój perspektywą dalszego postępu cywilizacyjnego*, Problemy ekorozwoju vol. 1, No 2/2006, s. 48.

⁴ Przez pojęcie rozwój zrównoważony (trwały i zrównoważony) można rozumieć taki sposób prowadzenia działalności gospodarczej, kształtowania i wykorzystania potencjału środowiska oraz taką organizację życia społecznego, które zapewnią dynamiczny rozwój jakościowo nowych procesów produkcyjnych, systemów zarządzania, trwałość użytkowania zasobów przyrodniczych oraz poprawę (w pierwszym okresie), a następnie zachowanie wysokiej jakości życia ludzi (osób, rodzin i społeczeństw). B. Poskrobko: *Idea trwałego i zrównoważonego rozwoju*, w: praca red. B. Poskrobki, *Zarządzanie środowiskiem*, PWE, Warszawa 2007, s. 22. Jednakże trzeba podkreślić, że rozwój zrównoważony nie stanowi jednolitej i ściśle zdefiniowanej kategorii ekologiczno-społeczno-ekonomicznej. Jest to koncepcja płynna, zmieniająca się w czasie i przestrzeni oraz odzwierciedlająca różnice systemów wartości. Powoduje to pojawianie się licznych dyskusji naukowych i publicznych dotyczących interpretacji tego pojęcia. P. Jeżowski: *Kategoria rozwoju zrównoważonego w naukach ekonomicznych*, w: *Ekonomiczne problemy ochrony środowiska i rozwoju zrównoważonego w XXI wieku*, red. P. Jeżowski, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Warszawa 2007, s. 24.

⁵ Raporty przedstawiające ekonomiczne, ekologiczne i społeczne aspekty działalności przedsiębiorstwa w praktyce gospodarczej przyjmują różne nazwy, takie jak: raport

- charakterystyki wytycznych co do sporządzania raportów zrównoważonego rozwoju według wymagań GRI (*Global Reporting Initiative*), które zyskały największą popularność w praktyce,
- informacji na temat liczby przedsiębiorstw wykorzystujących wytyczne GRI do raportowania aspektów swojej działalności oraz osiągniętych w prezentowanych przez te jednostki raportach poziomów aplikacji w zakresie uwzględniania Ramowych Zasad Raportowania GRI.

1. Raportowanie zrównoważonego rozwoju przedsiębiorstw

Spoleczna odpowiedzialność przedsiębiorstw jest związana z koncepcją zrównoważonego rozwoju, która rozwinęła się w latach siedemdziesiątych XX wieku⁶. Zgodnie z nią działalność gospodarcza nie może przyczynić się do pogorszenia jakości życia obecnych i przyszłych pokoleń. Takie podejście do zrównoważonego rozwoju wskazuje, że dalszy rozwój społeczno-gospodarczy powinien uwzględniać wzajemne powiązania w układzie środowisko-gospodarka- społeczeństwo w taki sposób, aby między nimi nie została zachwiana równowaga. Sprowadza się to do osiągnięcia trzech podstawowych grup celów⁷:

- ekonomicznych, wyrażających się w zaspokojeniu podstawowych potrzeb materialnych ludzkości przy wykorzystaniu techniki i technologii nie powodujących niszczenia środowiska przyrodniczego,
- ekologicznych, polegających na powstrzymaniu degradacji środowiska przyrodniczego i eliminacji jego zagrożeń,
- społecznych i humanitarnych, które zakładają zabezpieczenie minimum socjalnego (likwidację głodu, nędzy i ubóstwa), ochronę zdrowia, rozwój sfery duchowej człowieka, bezpieczeństwo i edukację.

Realizacja wymienionych celów jest związana przede wszystkim ze zmniejszaniem negatywnych efektów działalności gospodarczej oraz zmianą

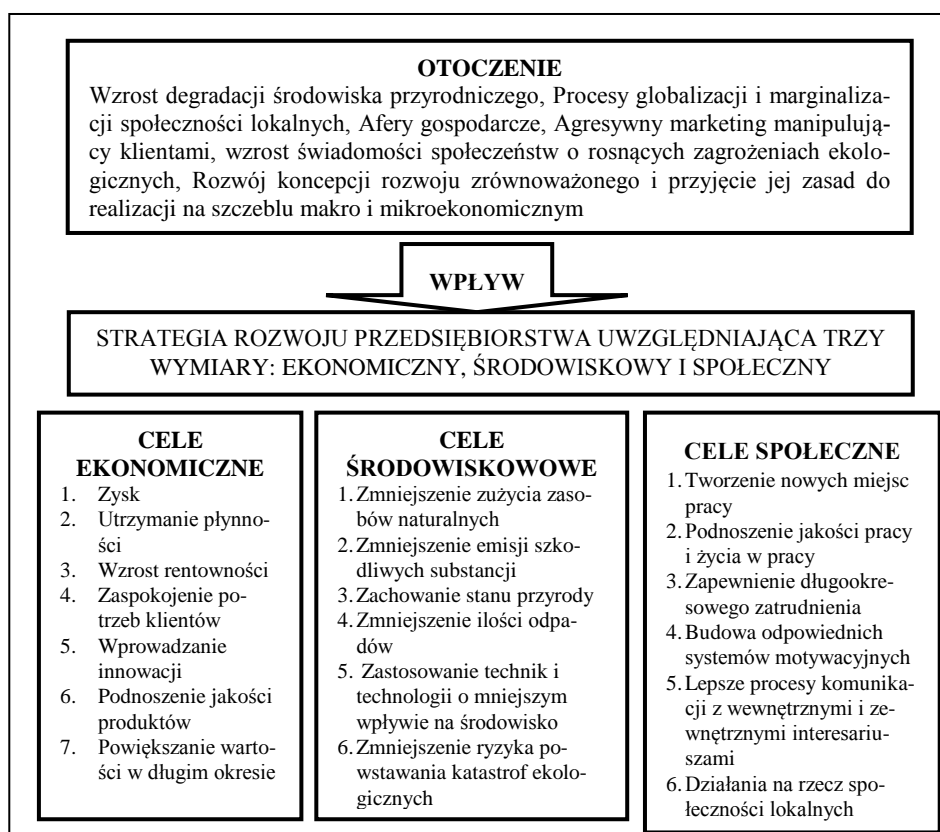
---

zrównoważonego rozwoju (*sustainability report*), raport społecznej odpowiedzialności (*Corporate Social Responsibility report*), raport społeczny (*social report*).

⁶ Dyskusja dotycząca dalszego rozwoju społeczno-gospodarczego świata została zapoczątkowana w 1969 r. przez raport U'Thanta „Człowiek i jego środowisko”, który zawierał informacje na temat głównych zagrożeń dla środowiska przyrodniczego. Natomiast definicja pojęcia rozwoju zrównoważonego pojawiła się dopiero w 1987 r. w Raporcie Komisji do Spraw Środowiska i Rozwoju zatytułowanym „Nasza wspólna przyszłość” (Raportie Brundtland). Patrz szerzej na ten temat: Z. Bukowski: *Prawo międzynarodowe a ochrona środowiska*, Wydawnictwo „Dom Organizatora”, Toruń 2005, s. 21-36, A. Szadzińska: *Przejawy realizacji koncepcji rozwoju zrównoważonego w działalności przedsiębiorstw*, Prace i Materiały Wydziału Zarządzania UG nr 4/2010, s. 155-168.

⁷ Por.: A. Skowroński, op.cit., s. 51.

dotychczasowego stylu życia ludzi. Dlatego obecnie od przedsiębiorstw wymaga się ponoszenia odpowiedzialności zarówno za ekonomiczne, jak i za środowiskowe oraz społeczne skutki swoich działań. Powoduje to włączenie do strategii rozwoju firm celów środowiskowych i społecznych, których osiągnięcie stanowi jeden z warunków ich istnienia i dalszego rozwoju w ciągle zmieniającym się otoczeniu. Przedstawia to rysunek 1.

Rys. 1. Ujęcie celów środowiskowych i społecznych w strategii rozwoju przedsiębiorstwa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: J. Adamczyk: *Społeczna odpowiedzialność przedsiębiorstw*, PWE, Warszawa 2009, s. 16, A. Skowroński, op. cit., s. 53-54.

Ocena i rozliczanie przedsiębiorstw za wpływ ich działalności na otoczenie jest możliwa tylko wówczas, gdy opiera się na wiarygodnych i użytecznych informacjach z tego zakresu. Chcąc zatem sprostać rosnącym oczekiwaniom społecznym i zyskać akceptację sposobów i efektów dokonywanych w nich działań podmioty gospodarcze coraz częściej publikują raporty zrównoważone-

go rozwoju według wytycznych opracowanych przez GRI (*Global Reporting Initiative*). Celem sporządzania tego typu raportów jest prezentowanie osiągnięć i wyników działań, z okresu objętego raportowaniem, dotyczących zobowiązań danej jednostki oraz jej strategii i podejścia do zarządzania w trzech wymiarach: ekonomicznym, środowiskowym i społecznym⁸.

2. Działalność Global Reporting Initiatives

Global Reporting Initiatives (GRI) powołano w celu stworzenia jasnego i klarownego systemu raportowania kwestii zrównoważonego rozwoju. Specyfika GRI polega na tym, że organizacja ta współpracuje i tworzy swoistą sieć⁹ interesariuszy i krąg ekspertów wywodzących się z różnych grup, do których zalicza się: audytorów, księgowych, firmy konsultingowe i szkoleniowe, przedsiębiorstwa, uczelnie, organizacje pożytku publicznego, inwestorów, związki zawodowe oraz instytucje publiczne.

Nieustający proces globalnych konsultacji i dialogu¹⁰, uczenia się i wprowadzania udoskonaleń ujmuje standard raportowania GRI i powoduje, że staje się on wiarygodnym instrumentem¹¹ dla równie szerokiego grona adresatów. Zaproponowany wzorzec mogą stosować wszystkie organizacje niezależnie od ich wielkości, sektora działalności oraz lokalizacji. Z wytycznych GRI korzystają nie tylko przedsiębiorstwa, ale także organizacje pozarządowe i agendy rządowe¹².

Idea *Global Reporting Initiatives*¹³ narodziła się w latach 1997-1998, kiedy to amerykańska niezależna organizacja non-profit CERES¹⁴ (*Coalition for*

---

⁸ Patrz szerzej: GRI, *Wytyczne do raportowania kwestii zrównoważonego rozwoju*, 2000-2006, tryb dostępu na 02.04.2011: http://www.globalreporting.org/NR/rdonlyres/89AF0790-F6E7-4D40-BBD5-2E7AB808A641/2752/pl_G3_Guidelines_24_02.pdf.

⁹ Stąd często opisuje się GRI jako przykład organizacji sieciowej. Por.: Murphy J.C.: *The Global Reporting Initiative in the Knowledge-based Economy*, „Knowledge-Based Economy: Management of Creation & Development”, 2005, s.275-282.

¹⁰ Już ponad 30.000 osób było dotąd zaangażowanych w rozwój standardów raportowania GRI. Por.: L. Anam: *Trends in Sustainability Reporting, Interview with Scott McAusland*, 27/11/2008, s. 1; tryb dostępu na 15.06.2010: www.globalreporting.org.

¹¹ choć nie zawsze przyjmowanym bezkrytycznie. Por.: Moneva J.M., Archel P., Correa C.: *GRI and the camouflaging of corporate unsustainability* „Accounting Forum”, Vol. 30, Issue 2, June 2006, s.121-137.

¹² Przykładowo, w 2010 roku raporty społeczne według GRI opublikowały m.in. organizacja Amnesty International, Association of Chartered Certified Accountants (ACCA), miasto Melbourne i Amsterdam oraz Armia Amerykańska.

¹³ Szerzej na ten temat na oficjalnej stronie organizacji: www.globalreporting.org

Environmentally Responsible Economies) podjęła się stworzenia wytycznych sprawozdawczości zrównoważonego rozwoju. Po roku do projektu przyłącza się agenda ONZ do działań w zakresie ochrony środowiska UNEP (*United Nations Environmental Programme*). W tym samym czasie powstaje pierwszy projekt wytycznych, który zostaje przetestowany przez dwadzieścia przedsiębiorstw. Po konsultacjach, w 2000 roku GRI wydaje pierwszą wersję wytycznych (**G1**), które następnie wykorzystuje do tworzenia raportów 50 pierwszych organizacji. Jednocześnie podejmowane są na szeroką skalę inicjatywy w celu propagowania wytycznych w Ameryce Południowej, Ameryce Północnej, Australii, Europie, Południowej Azji i Japonii. Po roku, kierownictwo koalicji CERES decyduje o odłączeniu GRI i stworzeniu niezależnej organizacji.

W 2001 roku już 80 organizacji tworzy raporty w oparciu o wytyczne GRI. Rok później przenosi się centralę GRI z USA do Amsterdamu. Powstają także pierwsze wersje pilotażowe suplementów sektorowych oraz idea sieci partnerskiej i status tzw. *organizational stakeholder* (OS). Bardzo szybko rośnie też liczba organizacji wykorzystujących wytyczne GRI w swoich raportach oraz sieć ekspertów na całym świecie. W 2005 roku organizacja posiada już 225 partnerów (OS), w tym również *Association of Chartered Certified Accountants* (ACCA). Rok później GRI organizuje w Amsterdamie pierwszą międzynarodową konferencję poświęconą zagadnieniom zrównoważonego rozwoju i transparentności¹⁵, gdzie m.in. ogłasza wejście w życie trzeciej już wersji wytycznych (**G3**).

W 2007 roku powstaje pierwszy zagregowany raport zrównoważony wydany przez *Valle de Chile Maipo Fruit Company*¹⁶. Rodzi się również idea zorganizowania corocznego konkursu na najlepszy raport według czytelników - *GRI Readers' Choice Awards*. Badania przeprowadzone w 2008 roku przez firmę KPMG potwierdziły, że raportowanie CSR stało się już normą w odniesieniu do dużych przedsiębiorstw, a większość z nich stosuje wytyczne GRI. W 2009 roku GRI wydaje tzw. Amsterdamską Deklarację w Sprawie Przejrzystości i Sprawozdawczości, w której wzywa rządy do wprowadzenia dla spółek

---

¹⁴ Organizacja ta powstała w 1989 roku, niespełna pół roku po tragicznej w skutkach dla środowiska katastrofie tankowca Exxon Valdez. Koalicja skupia inwestorów, organizacje środowiskowe i przedsiębiorców, zajmując się m.in. walką ze zmianami klimatycznymi. Szerzej na temat CERES: www.ceres.org

¹⁵ W 2010 roku odbyła się już trzecia edycja *Amsterdam Global Conference on Sustainability and Transparency*, która zgromadziła blisko 1200 uczestników pochodzących z 77 krajów.

¹⁶ Więcej na ten temat: GRI, *The world's first aggregated sustainability report*, Portal - News 2007 www.globalreporting.org/.../NewsDec07AggregatedSustainabilityReport.htm

obowiązku raportowania kwestii rozwoju zrównoważonego¹⁷. W tym samym roku CSRinfo, jako pierwsza polska organizacja, dołącza do sieci partnerów GRI.

Obecnie, w 2011 roku jest już opublikowanych pięć suplementów sektorowych: dla firm z branży energetycznej, usług finansowych, przetwórstwa spożywczego, górnictwa i metali oraz dla organizacji pozarządowych. Suplementy zawierają zestawy dodatkowych wskaźników raportowania dla firm z danej branży. W opracowaniu jest pięć dalszych a wersje pilotażowe obejmują jeszcze cztery następne branże.

W marcu 2011 roku wprowadzono poszerzone wytyczne **G3.1**, zawierające dodatkowo zagadnienia dotyczące płci, praw człowieka oraz oddziaływania na społeczności lokalne. Jednocześnie zwraca się uwagę, że powszechna dostępność do Internetu wymaga od firm jeszcze większej transparentności. Stąd pod koniec 2010 roku GRI zapowiedziało opracowanie nowej generacji wytycznych **G4**, które pojawią się najpóźniej do 2012 roku.

3. Zasady raportowania według GRI

Raportowanie według wytycznych GRI (tzw. *Sustainability Reporting Guidelines*) może stać się elementem efektywnego zarządzania odpowiedzialną organizacją oraz jednocześnie klarownym instrumentem komunikacji między firmą i jej interesariuszami¹⁸. Wskazuje się, że raporty takie mogą stanowić punkt odniesienia (*benchmarking*) i służyć do oceny osiągnięć organizacji w zakresie wdrażania kwestii rozwoju zrównoważonego oraz być skutecznym narzędziem służącym do przeprowadzania porównań jej dokonań zarówno w czasie, jak i względem innych.

---

¹⁷ Szerzej GRI opisują m.in.: Brown H.S., de Jong M. i Lessidrenska T.: *The Rise of Global Reporting Initiative (GRI) as a Case of Institutional Entrepreneurship*, Corporate Social Responsibility Initiative, Working Paper No. 36 Cambridge, MA: Harvard University 2007 oraz Szejnwald Brown H., de Jong M., Levy D.L.: *Building Institutions Based on Information Disclosure: lessons from GRI's Sustainability Reporting*, "Journal of Cleaner Production", 17/2009, s. 571-580.

¹⁸ W wytycznych do raportowania wskazuje się, że organizacja sporządzająca raport powinna zdefiniować swoich interesariuszy i wyjaśnić, w jaki sposób odpowiada na ich oczekiwania. Interesariuszy definiuje się tu jako podmioty lub osoby, co do których można racjonalnie oczekiwać, że działalność, produkty i/lub usługi organizacji będą miały na nich istotny wpływ oraz których działania mogą, według racjonalnych oczekiwań, mieć wpływ na zdolność organizacji do skutecznej realizacji swoich strategii i osiągania celów. Definicja ta obejmuje podmioty i osoby, których prawa – wynikające z przepisów i międzynarodowych konwencji – zapewniają im możliwość zgłaszania roszczeń wobec organizacji. Por.: GRI, *Wytyczne do raportowania...*op.cit., s.11.

GRI wyjaśnia, że raportowanie zrównoważonego rozwoju to¹⁹ *praktyka pomiaru, ujawniania i odpowiedzialności za wyniki organizacyjne w działaniach na rzecz rozwoju zrównoważonego*. Wielokrotnie podkreśla się fakt, że proponowane wytyczne raportowania są poddawane testom i ciągłemu doskonaleniu, a ich obecny kształt to efekt konsensusu osiągniętego w drodze dialogu szerokiego spektrum interesariuszy. Ogólnie przyjęte ramy do prezentacji ekonomicznych, środowiskowych oraz społecznych kwestii podejmowanych przez organizacje (tzw. *GRI Reporting Framework*) są tak zaprojektowane, aby mogły z nich korzystać organizacje dowolnego rozmiaru, reprezentujące różne sektory i umiejscowione w dowolnym punkcie na świecie.

GRI nie narzuca formy raportu zrównoważonego rozwoju. Może to być strona internetowa, drukowana publikacja lub część raportu rocznego. Wskazuje się jednak, że ten dokument – niezależnie od formy – powinien prezentować treści ujęte w trzech podstawowych grupach:

1. STRATEGIA I PROFIL.
2. PODEJŚCIE DO ZARZĄDZANIA.
3. WSKAŹNIKI WYNIKÓW.

Informacje z pierwszej grupy mają przedstawiać ogólny obraz podejścia organizacji do zagadnienia zrównoważonego rozwoju, m.in. opis jej wpływu na ten rozwój, szanse i ryzyko przed jakimi staje podmiot, jego charakterystykę, dane dotyczące profilu, zakresu i zasięgu raportu oraz struktury nadzorczej, zaangażowanie w inicjatywy zewnętrzne i kwestie dotyczące angażowania interesariuszy. Syntetycznie zagadnienia te prezentuje tabela 1.

Tabela 1

Podstawowa zawartość raportu zrównoważonego rozwoju według wytycznych GRI

Kwestie	Punkty
1. Strategia i analiza	1.1-1.2
2. Profil organizacyjny	2.1-2.10
3. Parametry raportu	
Profil raportu	3.1-3.11
Indeks treści GRI	3.12
Weryfikacja	3.13
4. Nadzór, zobowiązania i zaangażowanie	
Nadzór	4.1-4.10
Zaangażowanie w inicjatywy zewnętrzne	4.11-4.13
Angażowanie interesariuszy	4.14-4.17

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych *Global Reporting Initiatives*.

¹⁹ GRI, *Wytyczne do raportowania...*, op.cit., s.42.

Druga grupa informacji, która dotyczy podejścia do zarządzania, wprowadza kolejny poziom szczegółowości. Jest to krótki przegląd podejścia zarządczego danej organizacji do aspektów określonych w każdej kategorii wskaźników.

Część, dotycząca wskaźników (tabela 2), jest podzielona na kategorie ekonomiczne, środowiskowe i społeczne.

Tabela 2

Wskaźniki wyników zaproponowane przez GRI

Kategoria	Aspekt	Wskaźniki/elementy
Ekonomiczne (EC)	Wyniki ekonomiczne	EC1 EC2 EC3 EC4
	Obecność na rynku	EC5 EC6 EC7
	Pośredni wpływ ekonomiczny	EC8 EC9
Środowiskowe (EN)	Surowce/Materiały	EN1 EN2
	Energia	EN3 EN4 EN5 EN6 EN7
	Woda	EN8 EN9 EN10
	Bioróżnorodność	EN11 EN12 EN13 EN14 EN15
	Emisje, ścieki i odpady	EN16 EN17 EN18 EN19 EN20 EN21 EN22 EN23 EN24 EN25
	Produkty i usługi	EN26 EN27
	Zgodność z regulacjami	EN28
	Transport	EN29
	Ogólny	EN30
Praktyki dotyczące zatrudnienia i godnej pracy (LA)	Zatrudnienie	LA1 LA2 LA3
	Relacje pomiędzy pracownikami i kierownictwem	LA3 LA5
	Bezpieczeństwo i higiena pracy	LA6 LA7 LA8 LA9
	Edukacja i szkolenia	LA10 LA11 LA12
	Różnorodność i równość szans	LA13 LA14
Respektowanie praw człowieka (HR)	Procedury odnośnie zamówień i inwestycji	HR1 HR2 HR3
	Przeciwdziałanie dyskryminacji	HR4
	Swoboda zrzeszania się i prawo do sporów zbiorowych	HR5
	Praca dzieci	HR6
	Praca przymusowa i obowiązkowa	HR7
	Praktyki w zakresie bezpieczeństwa	HR8
Wpływ na społeczeństwo (SO)	Prawa ludności rdzennej	HR9
	Spółeczność lokalna	SO1
	Korupcja	SO2 SO3 SO4
	Udział w życiu publicznym	SO5 SO6
	Naruszenie zasad wolnej konkurencji	SO7
Odpowiedzialność za produkty (PR)	Zgodność z regulacjami	SO8
	Zdrowie i bezpieczeństwo klienta	PR1 PR2
	Oznakowanie produktów i usług	PR3 PR4 PR5
	Komunikacja marketingowa	PR6 PR7
	Ochrona prywatności klienta	PR8
	Zgodność z regulacjami	PR9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych *Global Reporting Initiatives*.

Wskaźniki ekonomiczne prezentują wpływ organizacji na wyniki ekonomiczne swoich interesariuszy oraz na systemy gospodarcze na poziomie lokalnym, krajowym i światowym. Środowiskowy wymiar opisuje wpływ organizacji na przyrodę ożywioną i nieożywioną, zawiera wyniki związane z czynnikami produkcji, skutkami produkcji, wpływem na bioróżnorodność, przestrzeganiem zasad ochrony środowiska oraz inne istotne informacje, takie jak np. wydatki i inwestycje na ochronę, czy wartość kar pieniężnych za nieprzestrzeganie prawa w tym obszarze. Wskaźniki wyników społecznych GRI obejmują kwestie dotyczące praktyk zatrudnienia i godnej płacy, praw człowieka, społeczeństwa oraz odpowiedzialności za produkt.

GRI sugeruje, aby w ramach przygotowania raportu zrównoważonego rozwoju każda organizacja zadeklarowała poziom, który został osiągnięty w zakresie aplikacji Ramowych Zasad Raportowania GRI (por. tabela 3).

Określenie poziomu aplikacji²⁰ zapewni czytelnikom klarowną i jednoznaczną informację o tym, w jakim stopniu wytyczne GRI zostały zastosowane w danym raporcie, z uwzględnieniem stopniowego, rozłożonego w czasie rozszerzania zastosowania zasad raportowania GRI. Stworzenie trzech poziomów (oznaczonych odpowiednio literami C, B i A) pozwala sprostać potrzebom zarówno organizacji początkujących, średniozaawansowanych, jak i tych najbardziej doświadczonych w tego typu sprawozdawczości. Ponadto, na każdym poziomie wprowadzono dodatkowe oznaczenie „+”, potwierdzające dokonanie weryfikacji raportu przez zewnętrzny, niezależny organ potwierdzający.

Organizacje, które wykorzystały wytyczne raportowania proponowane przez GRI są proszone o zawiadomienie *Global Reporting Initiative* o tym fakcie w momencie publikacji raportu. Przedsiębiorstwo może przy tym wybrać jedną z trzech opcji:

1. Powiadomić GRI i przesłać raport w formie wydruku lub w wersji elektronicznej.
2. Zarejestrować raport w bazie internetowej raportów GRI.
3. Złożyć wniosek do GRI o weryfikację zadeklarowanego przez organizację poziomu raportu.

---

²⁰ Patrz szerzej: GRI, *Poziomy aplikacji GRI*, 2000-2006, tryb dostępu na 28.03.2011: http://www.globalreporting.org/NR/rdonlyres/89AF0790-F6E7-4D40-BBD5-2E7AB808A641/2760/pl_G3_AL_application_levels08_02.pdf

Tabela 3

Kryteria poziomów aplikacji GRI

Poziom aplikacji	C	C+	B	B+	A	A+
Wymagana zawartość						
Informacje o profilu	Raportowanie: 1.1 2.1-2.10 3.1-3.8 3.10-3.12 4.1-4.4 4.14-4.15	Poziom aplikacji C oraz zewnętrzna weryfikacja raportu	Raportowanie wszystkich kryteriów z poziomu C poszerzone o kryteria: 1.2 3.9, 3.13 4.5-4.13, 4.16-4.17	Poziom aplikacji B oraz zewnętrzna weryfikacja raportu	Raportowanie wszystkich kryteriów z poziomu B	Poziom aplikacji A oraz zewnętrzna weryfikacja raportu
Informacje o podejściu do zarządzania	Nie wymagane		Podejście do zarządzania dla każdej kategorii wskaźników		Podejście do zarządzania dla każdej kategorii wskaźników	
Wskaźniki wyników oraz wskaźniki z suplementów sektorowych	Raportowanie minimum 10 wskaźników, w tym co najmniej po jednym ekonomicznym, społecznym i środowiskowym		Raportowanie minimum 20 wskaźników, w tym co najmniej po jednym ekonomicznym, społecznym i środowiskowym, z zakresu praw człowieka, praktyk dotyczących zatrudnienia oraz odpowiedzialności za produkt		Raport odnosi się do każdego wskaźnika podst. Z wytycznych GRI oraz z suplementu sektorowego stosując zasadę istotności poprzez: a) raportowanie tego wskaźnika lub b) uzasadnienie powodu jego pominięcia	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: GRI, Poziomy aplikacji GRI, 2000-2006, tryb dostępu na 28.03.2011: http://www.globalreporting.org/NR/rdonlyres/89AF0790-F6E7-4D40-BBD5-2E7AB808A641/2760/pl_G3_AL_application_levels08_02.pdf.

4. Raportowanie zrównoważonego rozwoju przedsiębiorstw według wytycznych GRI

Funkcjonujące na rynku podmioty gospodarcze coraz częściej prezentują informacje na temat środowiskowych i społecznych aspektów swojej działalności. Trzeba jednak zaznaczyć, że zarówno sposób, jak i zakres ujawnień z tego zakresu jest różny²¹. Brak jest bowiem obligatoryjnych standardów, dotyczących przedstawiania tego typu informacji, co wpływa zarówno na ich jakość jak i wiarygodność. Najczęściej też taki stan skłania przedsiębiorstwa do ujawniania działań tworzących ich pozytywny wizerunek, natomiast pomijają one zachowania, które stawiają je w niekorzystnym świetle.

Rozwiązaniem, umożliwiającym zwiększenie nie tylko porównywalności, ale również wiarygodności prezentowanych informacji, jest sporządzanie raportów zrównoważonego rozwoju według wytycznych GRI. Liczba raportów opracowanych przez organizacje zgodnie z tymi standardami (Ramowymi Zasadami Raportowania GRI) z roku na rok zwiększa się, co przedstawia tabela 4.

Wzrost wykorzystywania Ramowych Zasad Raportowania GRI do sporządzania raportów przez funkcjonujące na rynku firmy wynika z rosnącej presji społecznej odnośnie do pozyskiwania tego typu informacji. Od przedsiębiorstw wymaga się bowiem przestrzegania nie tylko przepisów prawa, ale również podstawowych norm i wartości społecznych, etycznych i ekologicznych. Dlatego oprócz działań na rzecz poprawy rentowności, podmioty inwestują w kapitał ludzki, ochronę środowiska oraz relacje z interesariuszami. Dotyczy to w szczególności jednostek gospodarczych z krajów wysoko rozwiniętych, które w swoich procesach zarządzania uwzględniają odpowiedzialność społeczną, dbałość o ludzi i środowisko przyrodnicze oraz wewnętrzne negocjacje²². Najczęściej też informacje z tego zakresu przedstawiają w postaci raportów zrównoważonego rozwoju sporządzanych według wytycznych GRI (por. tabela 5).

---

²¹ Świadczą o tym badania przeprowadzone przez autorki artykułu w ramach BW „Sposoby i zakres ujawnień aspektów społecznych i środowiskowych w przedsiębiorstwach produkcyjnych w Polsce” w 2010 r. Częściowa analiza otrzymanych wyników została przedstawiona w pracy: A. Paszkiewicz, A. Szadziewska: *Raportowanie ekologicznych aspektów działalności w przedsiębiorstwach energetycznych i chemicznych*, w: *Zeszyty Naukowe Rachunkowość w teorii i praktyce* nr 625, Szczecin 2011, s. 295-311.

²² Do czynników umożliwiających osiągnięcie sukcesu na rynku przedsiębiorstwa te zaliczają: troskę o ludzi, właściwą politykę kadrową, doskonalenie warunków pracy, właściwą motywację i komunikację, a także budowanie sobie korzystnego wizerunku w otoczeniu. Patrz szerzej na ten temat: J. Penc: *Nowe zarządzanie w nowej gospodarce*, Wydawnictwo International Training Center, Warszawa 2010, s. 11-14.

Tabela 4

Rozwój raportowania zrównoważonego rozwoju według wytycznych GRI

Rok	Raporty zgłaszane przez organizacje do listy GRI		
	Liczba podmiotów ogółem	w tym polskie:	
		Liczba podmiotów	Nazwa podmiotu
1999	11	-	-
2000	44	-	-
2001	122	-	-
2002	139	-	-
2003	166	-	-
2004	274	1	British American Tobacco Poland
2005	373	-	-
2006	516	1	Telekomunikacja Polska
2007	711	1	Telekomunikacja Polska
2008	1 116	-	-
2009	1 491	6	Autostrady Eksploatacja, BRE Bank, Budimex, Grupa Lotos, PGNiG, PKN Orlen
2010	1 825	8	Autostrady Eksploatacja, PSG, GSG, PGNiG, BGK, Danone Polska, Coca-Cola Polska, Totalizator Sportowy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GRI (*Global Reporting Initiative*) tryb dostępu na 28.03.2011: <http://www.globalreporting.org/ReportServices/GRIReportsList/>

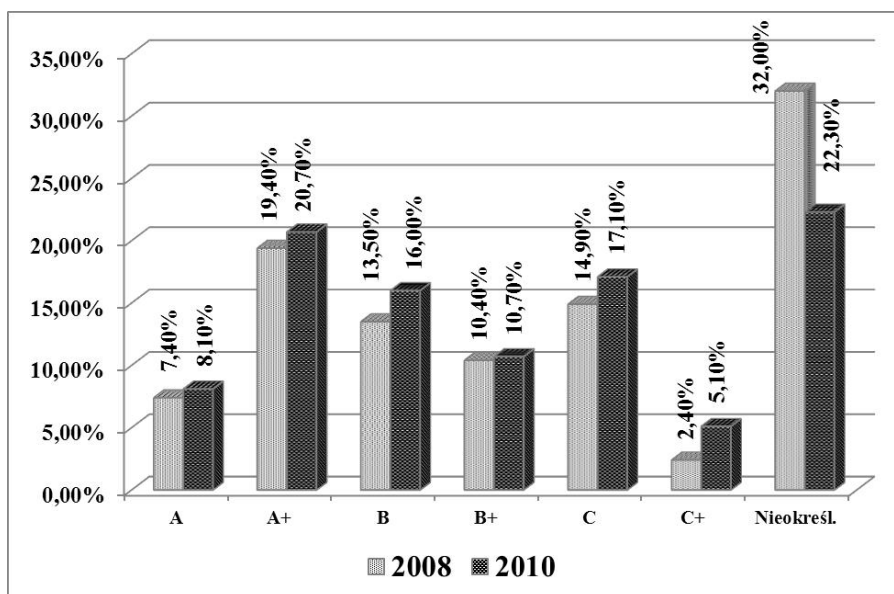
Tabela 5

Raporty zgłoszone przez przedsiębiorstwa do listy GRI w latach 2008-2010 z podziałem na państwa

Państwo	2008 rok	2009 rok	Zmiana w %	2010 rok	Zmiana w %
USA	116	140	120,69	181	129,29
Hiszpania	132	154	128,33	169	109,74
Brazylia	72	81	112,50	134	165,43
Japonia	65	92	141,54	123	133,69
Szwecja	26	73	280,77	83	113,69
Holandia	41	52	126,83	69	132,69
Australia	60	76	126,67	69	90,79
Kanada	38	43	113,16	66	153,49
Niemcy	41	51	124,39	63	123,53
Wielka Brytania	47	49	104,26	62	126,53
Korea Południowa	37	59	159,46	61	103,39
Chiny	17	55	323,53	61	110,91
Pozostałe kraje	424	566	133,49	684	120,85
Ogółem	1116	1491	133,60	1825	122,40

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GRI (*Global Reporting Initiative*) tryb dostępu na 28.03.2011: <http://www.globalreporting.org/ReportServices/GRIReportsList/>

Biorąc pod uwagę dane zawarte w tabeli 5 można w kolejnych latach zaobserwować wzrost liczby przedsiębiorstw, wykorzystujących do sporządzania raportów Ramowych Zasad Raportowania GRI. Sytuacja ta ma miejsce praktycznie we wszystkich państwach. Ma na to wpływ przede wszystkim zgłaszane przez inwestorów, organizacje pozarządowe i społeczne zapotrzebowanie na wiarygodne i użyteczne informacje dotyczące środowiskowych i społecznych aspektów działalności przedsiębiorstw²³. Trzeba jednak podkreślić, że różny jest poziom aplikacji Ramowych Zasad Raportowania GRI, mówiący o stopniu ich wykorzystania w sporządzanych przez organizacje raportach. Przedstawia to rysunek 2.

Rys. 2. Poziomy aplikacji raportów zgłaszanych do listy GRI w latach 2008 i 2010

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GRI, tryb dostępu na 28.03.2011: <http://www.globalreporting.org/ReportServices/GRIReportsList/>

²³ Funkcjonujące na rynku firmy coraz częściej są zachęcane do przygotowywania społecznych raportów przez władze niektórych państw i struktur europejskich. Ponadto podejmowane też są próby standaryzacji społecznej odpowiedzialności, a także powstają agencje ratingowe oceniające działalność przedsiębiorstw pod tym względem. Por.: A. Lewicka-Strzałecka: *W poszukiwaniu nowych instrumentów społecznej legitymizacji firmy*, w: *Kontrowersje wokół marketingu w Polsce*, Wydawnictwo: WSPiZ, Warszawa 2004, tryb dostępu na 03.04.2011: <http://www.cebi.pl/texty/wposzukiwaniu.doc>

Należy stwierdzić, że pomimo rosnącej rzeszy raportujących²⁴, a tym samym powiększającej się grupy początkujących, zmniejszył się udział podmiotów niedeklarujących żadnego poziomu aplikacji w trójstopniowej skali. Udział ten spadł z 32% do 22,3% zgłaszających się organizacji. Warto także zwrócić uwagę na fakt, że największa grupa podmiotów osiągnęła w raportowaniu swoich działań w zakresie zrównoważonego rozwoju najwyższy stopień zaawansowania, potwierdzony dodatkowo zewnętrzną weryfikacją, to jest A+ (19,4% wszystkich jednostek sporządzających raporty w 2008 roku i 20,7% w 2010 roku)²⁵.

Uwagi końcowe

Sukces współczesnych przedsiębiorstw jest uzależniony nie tylko od osiągnięcia wysokiej sprawności ekonomicznej, ale również od społecznej akceptacji ich działalności. Oznacza to konieczność ujawniania przez firmy informacji na temat środowiskowych i społecznych skutków dokonywanych w nich działań. Niemniej zarówno forma i zakres prezentowania tego typu danych w praktyce gospodarczej jest różny. Przyczyną takiego stanu jest brak obowiązujących standardów, które odpowiadałyby, między innymi, na następujące pytania:

- jaki zakres zagadnień należy objąć raportowaniem?
- w jaki sposób dokonywać pomiaru zagadnień środowiskowych i społecznych?
- jaka powinna być forma prezentowanych informacji?

Powoduje to, że podmioty gospodarcze najczęściej przedstawiają te dane, które kreują ich pozytywny wizerunek. Dlatego też sporządzanie raportów zrównoważonego rozwoju według wytycznych GRI może stanowić jedno z narzędzi pozyskiwania wiarygodnych i użytecznych informacji z tego zakresu.

Literatura

Adamczyk J.: *Společna odpowiedzialność przedsiębiorstw*, PWE, Warszawa 2009.

Anam, L.: *Trends in Sustainability Reporting, Interview with Scott McAusland*, 27/11/2008; tryb dostępu na 25.03.2011: www.globalreporting.org.

Brown, H.S., de Jong, M. i Lessidrenska, T.: *The Rise of Global Reporting Initiative (GRI) as a Case of Institutional Entrepreneurship*. Corporate Social Responsibility Initiative, Working Paper No. 36, Cambridge, MA: Harvard University, 2007.

²⁴ Liczba raportów wzrosła z 1.116 w 2008 roku do 1.825 w roku 2010.

²⁵ W zestawieniu GRI z 2010 roku pojawiło się osiem polskich podmiotów. Firmy te zgłaszały różny poziom zaawansowania wytycznych GRI: dwie z nich nie zadeklarowały żadnego poziomu aplikacji, trzy – poziom C a dwie pozostałe – poziom B+ oraz A.

- Bukowski Z.: *Prawo międzynarodowe a ochrona środowiska*, Wydawnictwo „Dom Organizatora”, Toruń 2005.
- Czaja S., Becla A.: *Podstawy procesów gospodarowania*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej im. O. Langego we Wrocławiu, Wrocław 2002.
- GRI, *Poziomy aplikacji GRI*, 2000-2006, tryb dostępu na 28.03.2011: http://www.globalreporting.org/NR/rdonlyres/89AF0790-F6E7-4D40-BBD5-2E7AB808A641/2760/pl_G3_AL_application_levels08_02.pdf
- GRI, *The world's first aggregated sustainability report*, Portal - News 2007 tryb dostępu na 21.03.2011: www.globalreporting.org/.../NewsDec07AggregatedSustainabilityReport.htm
- GRI, *Wytyczne do raportowania kwestii zrównoważonego rozwoju*, 2000-2006, tryb dostępu na 02.04.2011: http://www.globalreporting.org/NR/rdonlyres/89AF0790-F6E7-4D40-BBD5-2E7AB808A641/2752/pl_G3_Guidelines_24_02.pdf
- Jeżowski P.: *Kategoria rozwoju zrównoważonego w naukach ekonomicznych*, [w]: *Ekonomiczne problemy ochrony środowiska i rozwoju zrównoważonego w XXI wieku*, red. P. Jeżowski, Szkoła Główna w Warszawie, Warszawa 2007.
- Lewicka-Strzałecka A., *W poszukiwaniu nowych instrumentów społecznej legitymizacji firmy*, w: *Kontrowersje wokół marketingu w Polsce*, Wydawnictwo: WSPiZ, Warszawa 2004, tryb dostępu na 03.04.2011: <http://www.cebi.pl/texty/wposzukiwaniu.doc>
- Matczak P.: *Problemy ekologiczne jako problemy społeczne*. Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań 2000.
- Moneva, J.M., Archel, P., Correa, C., *GRI and the camouflaging of corporate unsustainability* „Accounting Forum”, Vol. 30, Issue 2, June 2006.
- Murphy, J., C.: *The Global Reporting Initiative in the Knowledge-based Economy*, „Knowledge-Based Economy: Management of Creation & Development”, 2005.
- Paszkiewicz A., Szadziewska A., *Raportowanie ekologicznych aspektów działalności w przedsiębiorstwach energetycznych i chemicznych*, w: *Zeszyty Naukowe nr 625, Rachunkowość w teorii i praktyce*, Szczecin 2011.
- Penc J., *Nowe zarządzanie w nowej gospodarce*, Wydawnictwo International Training Center, Warszawa 2010.
- Poskrobko B.: *Idea trwałego i zrównoważonego rozwoju*, w: *Zarządzanie środowiskiem*. Red. B. Poskrobko, PWE, Warszawa 2007.
- Skowroński A.: *Zrównoważony rozwój perspektywą dalszego postępu cywilizacyjnego*, *Problemy ekorozwoju* vol. 1, No 2/2006.
- Szadziewska A.: *Przejawy realizacji koncepcji rozwoju zrównoważonego w działalności przedsiębiorstw*, *Prace i Materiały Wydziału Zarządzania UG* nr 4/2010.
- Szejnwald Brown, H., de Jong, M., Levy D.L.: *Building Institutions Based on Information Disclosure: lessons from GRI's Sustainability Reporting*, „Journal of Cleaner Production”, 17/2009.

---

*dr Aleksandra Paszkiewicz
dr Arleta Szadziewska
Uniwersytet Gdański
Wydział Zarządzania
Katedra Rachunkowości
ul. Armii Krajowej 101, 81-824 Sopot
olapasz@wp.pl
arletasz@gnu.univ.gda.pl*

GRI GUIDELINES ON CORPORATE SUSTAINABILITY REPORTING

Summary

The aim of the paper is to present:

- the short description of GRI Sustainability Reporting Guidelines, which are the most popular in practice,
- the information about the number of companies which have used Sustainability Reporting Guidelines and GRI Application Levels that have applied in the preparation of reports.

Translated by authors

